

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

De contractu emptionis frumenti celebrato inter Massarium, &
mercatores anticipato pretio in Sicilia & Apulia passim usurpato, num. 9.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

mercis valor consequenter diminuitur. Non ergo emit quis anticipato merces viliori pretio, ob dilationem rei tradendæ; sic enim per se esset usura implicita, ut modo §. 7. num. 1. dictum est, nec ob commoditatem venditoris, sed propter vilitatem mercis, quæ utilitas nascitur occasionaliter ex commoditate, quam affert, præsens pecunia cum mercium dilata consignatione, frequentes venditores affe-
rendo. Ex hac eadem ratione fit, ut venditores rogent, propter prædictas suas necessitates, emptiores, ut emant anticipato; at merces vltro neque vilescunt, adde difficultates & pericula, quæ non raro adsunt, & merito timentur, ne suo tempore consignetur, vel ne sincera; quæ omnia diminuere pretium, nemo negat.

Illud adverte, ut non ad meram ementis voluntatem, sed omnibus expensis prudentis arbitrio, juxta dicta pretium decernatur; secus, erit merum furtum.

Hæc, quoad lanas; quoad cæteras merces, idem dicendum est, quia eadem in illis rationes militant. Solum nonnulli contendunt, easdem quidem rationes inveniri; quare putant, injustè minoris anticipato illud vendi, sed immerito; nam etiam in venditione anticipata frumenti adsunt plures venditores, vltro neque merces, pericula & difficultates &c. In Sicilia adesse quamdam legem municipalem, quoad aliquas ejusmodi anticipatas venditiones, fatemur, sed de illa mox fusè à numero 16.

1 Delug. t. 2. de just. d. 26. sec. 8. n. 127.

8. Adverte denique, siue multum temporis, siue parum intercedat, inter contractum dictæ emptionis, & inter consignationem faciendam, semper debere esse constans idem pretium, prudentis arbitrio, ut diximus, constitutum; nec potest, quando intercedit multum temporis, aliquid plus accipi. Ratio est, quia tunc clarè illud plus acciperetur ob solam dilationem temporis, quæ est ipsamet usura. Exemplo rem clarius intelliges: Antonius emit mense Januarij lanam, vel frumentum, consignandum mense Augusti; at Cæsar emit mense Maij ejusdem anni eandem lanam, vel frumentum, consignandum eodem mense Augusti. Dico, idem debere esse pretium pro vtraque emptione; ratio est jam dicta, quia si Antonius acciperet plus, est usurarium, cum alium titulum non adesse supponamus; & ex alia parte eadem merx eodem pretio valet, eodem illo tempore Augusti.

m Idem ib. n. 122.

*De contractu emptionis frumenticel-
brato inter Massarium & mercatorem,
anticipato pretio, in Sicilia & Apu-
lia passim usur-
pato.*

9. Massarium appellamus eum, qui à suis segetibus frumentum expectat, & ad huius similitudinem, etiam eos omnes, qui vinum, legumina, lina, sericum, & similes fructus collecturi sunt. Quoniam autem hi tempore hyemis pecunia ad colendos agros indigent,

digent, eas à mercatoribus, vel alijs accipiunt, vendendo iisdem res prædictas, suo tempore colligendas, eodemque tempore consignandas, & quidem ante multos annos ipsi contrahentes conveniebant de pretio, juxta ea, quæ paulo ante dicta sunt: sed quoniam plures hinc exoriebantur fraudes, lata fuit lex, quæ cauit, ne arbitratu contrahentium ejusmodi pretium decerneretur, sed emptiones ejusmodi fierent eo pretio, seu taxa (quam metam appellamus) quæ post fructuum collectionem à publico magistratu statueretur; esto, possent ementes numerare massarijs anticipato pecuniam in computum. Hæc meta solet statui aliquanto minor, quam sit pretium currens, tempore messis, vel certe statuitur juxta pretium infimum, quod currit eo tempore: Id, quod fit in favorem eorum, qui anticipato pecuniam, vel alias res dederunt in computum massario: nam propterea, qui hac negotiatione utitur, dicitur acquirere lucrum metæ. Non nego, in favorem aliquando massariorum, ne ij propter multas eo anno expensas, in colligendis frumentis factas, vel propter quid simile, plus nimio aggraventur, metam non adeo minorem, ut dictum est constitui, cum mercatoribus tunc satis provisum judicetur, si illo lucro potiantur, quod dicam mox n. 12. fine.

n paulo ante à n. 2.

10. Pragmatica in latinum translata hoc fere modo se habet. Cum plerique suæ conscientie rationem, nequaquam habentes, emant certo pretio, vel pretio, quod curret qui-

busdam mensibus, seu diebus, inter ipsos emptores venditoresque constitutis, frumentum, legumina, vinum, caseum, sericum &c. dantes ante tempus, hoc est, antequam dicti fructus ad maturitatem pervenerint, pecuniam massarijs, qui cum magno detrimento se obligant, tot determinatas earum rerum mensuras suo tempore daturos: secus, promittunt, se soluturos pretium maius earumdem rerum, quod illo anno exorietur; ideo precipimus, ne quis vendere & emere prædicta sub quovis pretextu, præsumat anticipato pretio, nisi per contractum massarij ad mercatorem; hoc scilicet modo, ut constituatur à qualibet Communitate post fructuum collectionem, meta, & juxta hanc metam, & non alio modo emptores, venditoresque expediant contractus de ejusmodi distractione fructuum celebratos &c. Prosequitur deinde pragmatica modum statuendi prædictam metam, quam hic rescribere necesse non est. Recolenda item hic pragmatica per alia, quæ propter nonnulla incommoda, quæ sequebantur, excepit oleum, ab hoc modo vendendi ad metam, jubetque pretio currenti debere illud omnino vendi, nulla expectata futura taxa, vel futura pretij determinatione.

o Pragmat. Regni Sic. tom. 1. tit. 62. prag. 4. p. Prag. n. 6. l. c.

11. Formula autem hujus contractus Massarij ad mercatorem in hunc fere modum vulgo celebrari solet in Sicilia. Titius nunc mense v. g. Ianuario vendit Caio mensuras sexaginta frumenti, vel vini, ordei &c.

Eff 2

antea

„Iquas idem Titius se obligat consignaturum eidem Caio tali determinato die (pone exempli gratia 15. Augusti) non consignet, sed obligat ad refarcienda omnia, & singula damna, expensasque ad maius pretium, hoc est, se obligat soluturum, quanti dicta frumenta valebunt, à tempore morae, in antea in toto anno sequenti: atque id pro pretio, quod erit, juxta metam frumentis per Officiales solitos statuendam. Prædictus autem Titius fatetur, de prædicto pretio, se habuisse à Caio uncias nonaginta, hac communi conventionem, ut promulgata meta, consignatisque suo die frumentis, qui supplere debebit, suppleat alteri in frumento, vel in pecunia (intellige, respectu, hoc est, Massarius in frumento, emptor in pecunia): hactenus formula. Aliquando ponitur in Massarii favorem, ut ipse supplere, quod debet, possit, vel in frumento, vel in pecunia.

12. His explicatis, certum fit, ejusmodi contractum absolute, nisi aliqua inficiatur circumstantia extrinseca, licitum esse 7. Ratio est, tum quia non est præsumendum, prædictam pragmaticam maturo latam consilio, esse injustam, tum quia, cum hic non sit nisi contractus venditionis, & emptionis sub legitimo pretio, deque rebus vulgo venalibus, non apparet, unde injustus ex se censendus sit. Nam quamvis mercator soleat aliquid per hujusmodi emptionem lucrari, lucratur tamen iuste, quia emit frumentum illo determinato pretio metæ, quod communiter est minus, quam sit illud, quo mercator in sequenti hyeme deinde reven-

det: emere autem minoris, ut cariore pretio vendas, illicitum non est.

q. Diana p. 1. tr. 3. ref. 16.

13. Illud hic video inquiri posse, an adhuc liceat Siculo, more aliorum, hunc contractum celebrare, independentem à meta, hoc est, determinato pretio, quod erit communiter tempore consignationis, vel alio modo ex dictis §. 7. à n. 2. ? cui quaesito respondeo, præcis omnibus fraudibus, in conscientia licere; nam quamvis obstat prædicta lex, in qua vocantur etiam rei Notarii suam operam locantes contractibus aliter, quam ex dicta pragmatica, tamen quia lex tota fundatur in præsumptione fraudum & usurarum, videtur illa solum esse pro foro externo; id enim ostendunt ea verba pragmaticæ (sue conscientie rationem non habentes) & illa (nullo prætextu præsumant) &c.

r. Dian. p. 3. tr. 5. ref. 115.

An Massarius possit cogi ad dandum frumentum?

14. Iam vero multæ sunt circa prædicta practicæ difficultates enodandæ. Prima difficultas: si consignare frumentum (idem hic, & in consequentibus difficultatibus intellige de cæteris fructibus) possit suo die Massarius, sed eius pretium dare veller, possetne mercator hoc recusare, & illum cogere ad frumentum promissum consignandum? respondeo, posse, quia Massarius frumentum vendidit, immo tamen in contractu illa fuisset adscripta clausula (Massarius solvet in frumento, vel pecunia) adhuc is obligabitur primo